

Hallituksen esitys eduskunnalle luotsauslaiksi ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

HE 293/2022 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta 2.2.2023

Erityisasiantuntija Katja Peltola
Yksikön johtaja Pyry Takala

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Yleistä lausunnoista

- Valiokunnalle annettiin määräajassa 31 lausuntoa liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon lisäksi.
- Valiokunnalle annetuista lausunnoista ilmenee, että hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta pidetään pääpiirteissään ja keskeisten linjojensa osalta kannatettava ja hyvänä parannuksena nykyiseen.
- Lakiehdotus nähdään merenkulun turvallisuutta lisäävänä ja sen koetaan pääasiallisesti vastaavan alan muuttuneita toimintaolosuhteita.
- Lakiehdotuksen nähdään myös selkeyttävän vallitsevia epäselvyyksiä ja huomioivan myös varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyvät tarpeet.
- Lausunnoissa esiin nostetut muutostarpeet koskevat kokonaisuuden kannalta pieniä yksityiskohtia, joista on seuraavaksi nostettu esiin keskeisimpiä.

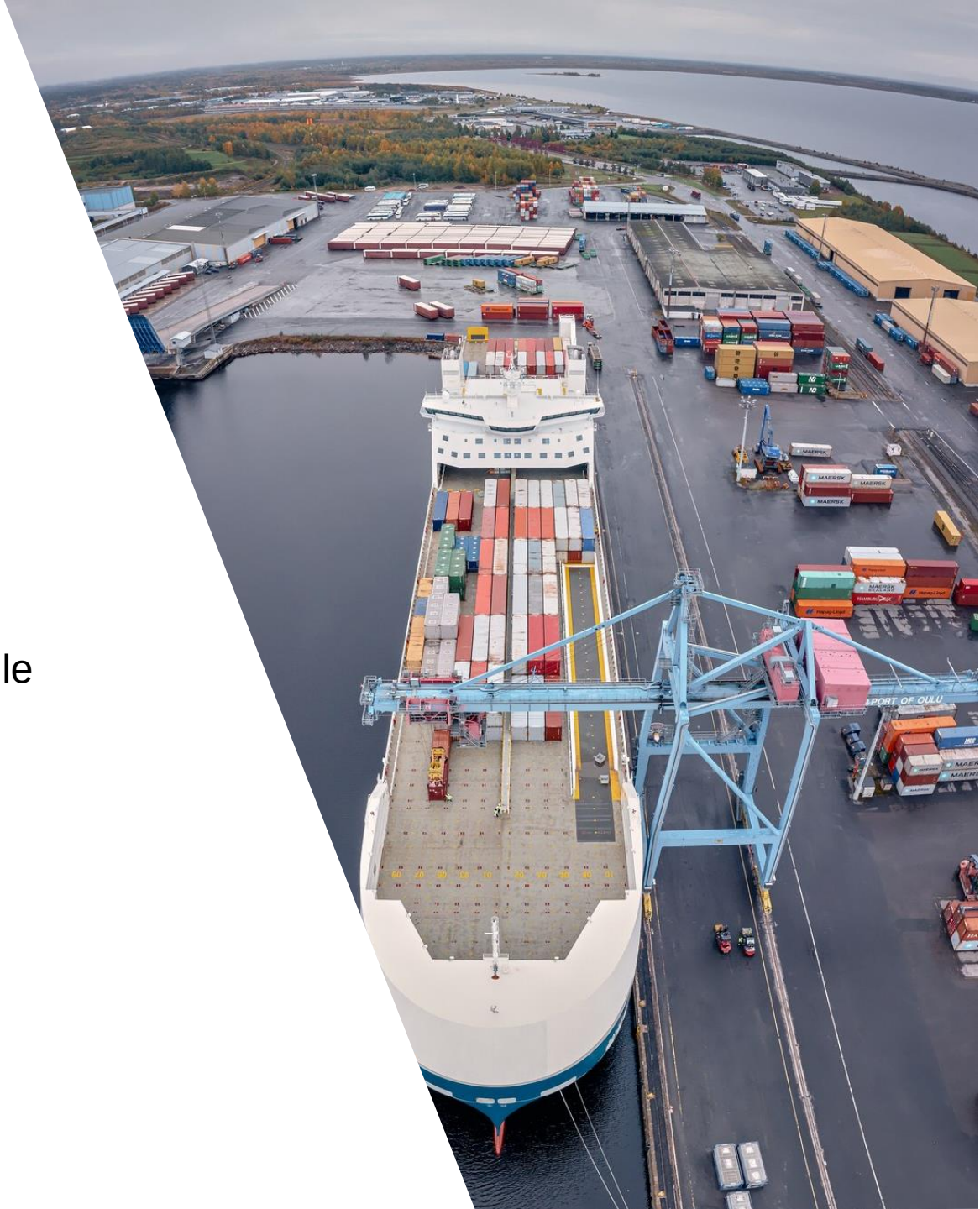
PEC-lupakirjanhaltijan kansallisuusvaatimus

- Huoltovarmuuskeskus tuo lausunnossaan esiin näkemyksensä siitä, että kansalaisuudeltaan avoimen PEC-menettelyn väärinkäytön kautta voi mahdollisesti syntyä huoltovarmuutta vaarantava riski.
- Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.
  - Vaatimuksen ristiriitaisuudet PL 6 §:n syrjintäkiellon kanssa
  - Vaatimuksen tehottomuus: kansalaisuus ei ole tae toiminnan asianmukaisuudesta
  - Hybridivaikuttamista voisi helpommin harjoittaa muunlaisin keinoin (esim. VTS-valvonnan ulkopuolelle jäävillä huviveneillä)

PEC-lupakirjanhaltijan turvallisuusselvitys

- Luotsiliitto ry ja STTK ry nostavat esiin näkemyksenään, että luotsien lisäksi varustamokohtaisella poikkeusluvalla (PEC-lupakirjat) toimiville tulisi tehdä turvallisuusselvitys.
- Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutostarvetta lakiehdotukseen.
  - Tieto, johon PEC-lupakirjan haltijalla tai hakijalla on pääsy, on kaikilta osin julkista ja luonteeltaan sellaista, joka on avoimesti saatavilla sekä PEC-lupakirjan haltijoille että muille merenkulkijoille elektronisissa merikarttapalveluissa.

PEC-lupakirjanhaltijoiden kielitaito (40 ja 41 §)

- Lausunnoissa esitettiin keskenään risteäviä kantoja PEC-lupakirjanhaltijoiden kielitaitovaatimuksia koskevasta ehdotuksesta.
- Ministeriön näkemyksen mukaan esitetyt huomiot eivät aiheuta muutostarvetta lakiehdotukseen.
  - Lakiehdotukseen sisältyvä kielitaitoa koskevat muotoilut edustavat kompromissia, jossa on huomioitu lausuntokierroksella ja sen jälkeen käydyissä lukuisissa keskusteluissa eri tahojen esittämät huomiot.
  - Esitetyt muotoilut ja virastotasoinen tarkempi määrittely varmistavat merenkulun turvallisuuden kannalta sujuvan kommunikoinnin, jossa merkitystä sekä kotimaisten kielien että englannin kielen osaamisella.
  - Vallitsevan miehistöpulan kannalta on järkevää, ettei kielitaitovaatimuksia olisi tarpeettomasti sidottu täyteen kotimaisten kielten osaamiseen.

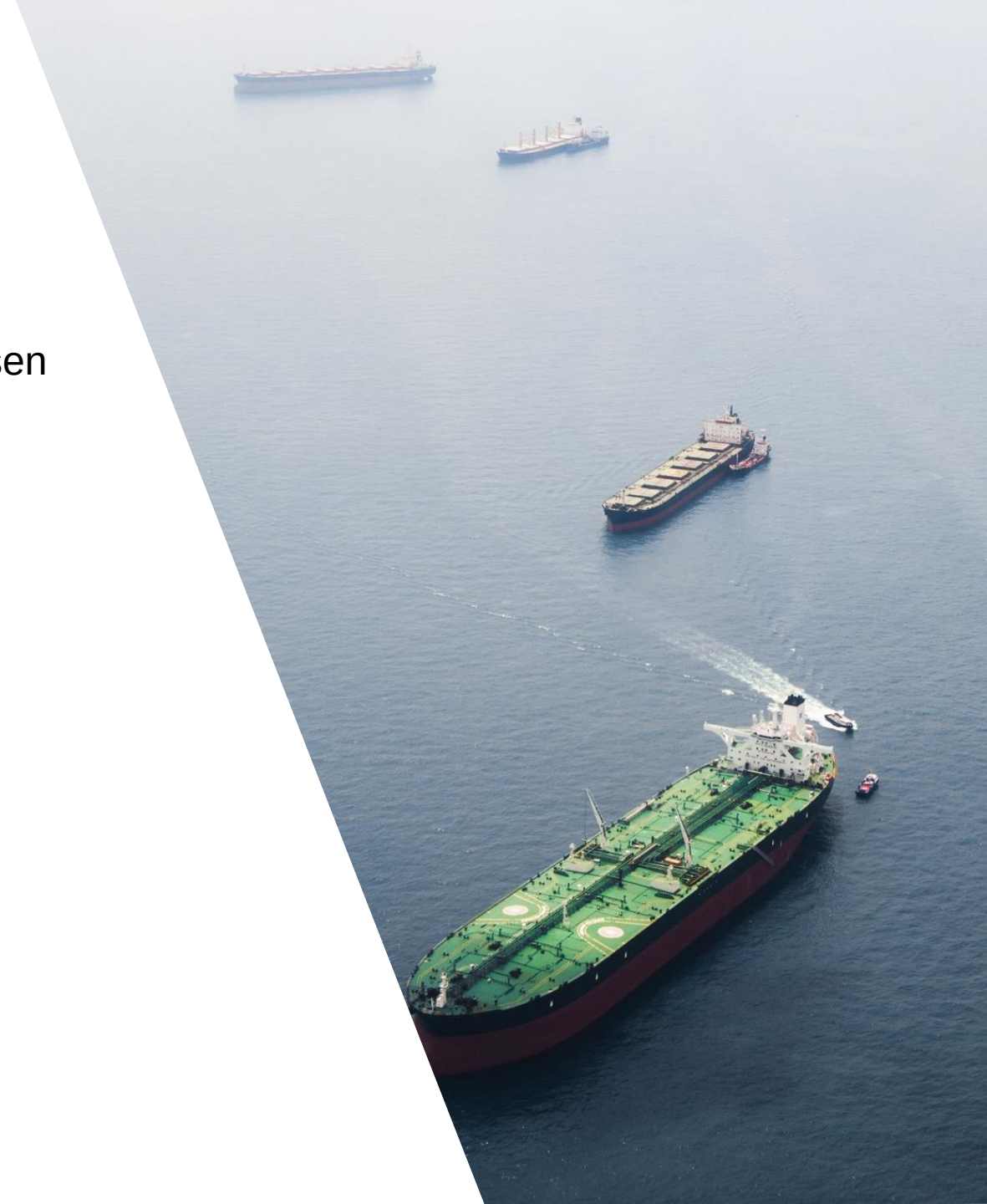
Nykyinen erivapaus

- Meriaura Oy ja Prima Shipping Oy Ab ehdottavat nykyisen luotsauslain 16 §:n mukaisen erivapauksia koskevan säännöksen säilyttämistä nykyisen lain mukaisena uudessa laissa.
- Ministeriön näkemyksen mukaan esitetyt huomiot eivät aiheuta muutostarvetta lakiehdotukseen.
  - Vaikka erivapaus terminä poistuisikin, jäisi lakiin kuitenkin sitä vastaava mekanismi, jolla jatkossakin voisi saada nykyisen erivapauden kaltaisia alueellisia luotsausvapautuksia.
  - Menettelyä uudistettaisiin vastaamaan nykyisiä toimintaolosuhteita sekä vastaamaan lain keskeiseen tavoitteeseen eli luotsausosaamisen ja kokemuksen varmentamiseen -> turvallisuuden lisääminen/varmistaminen.

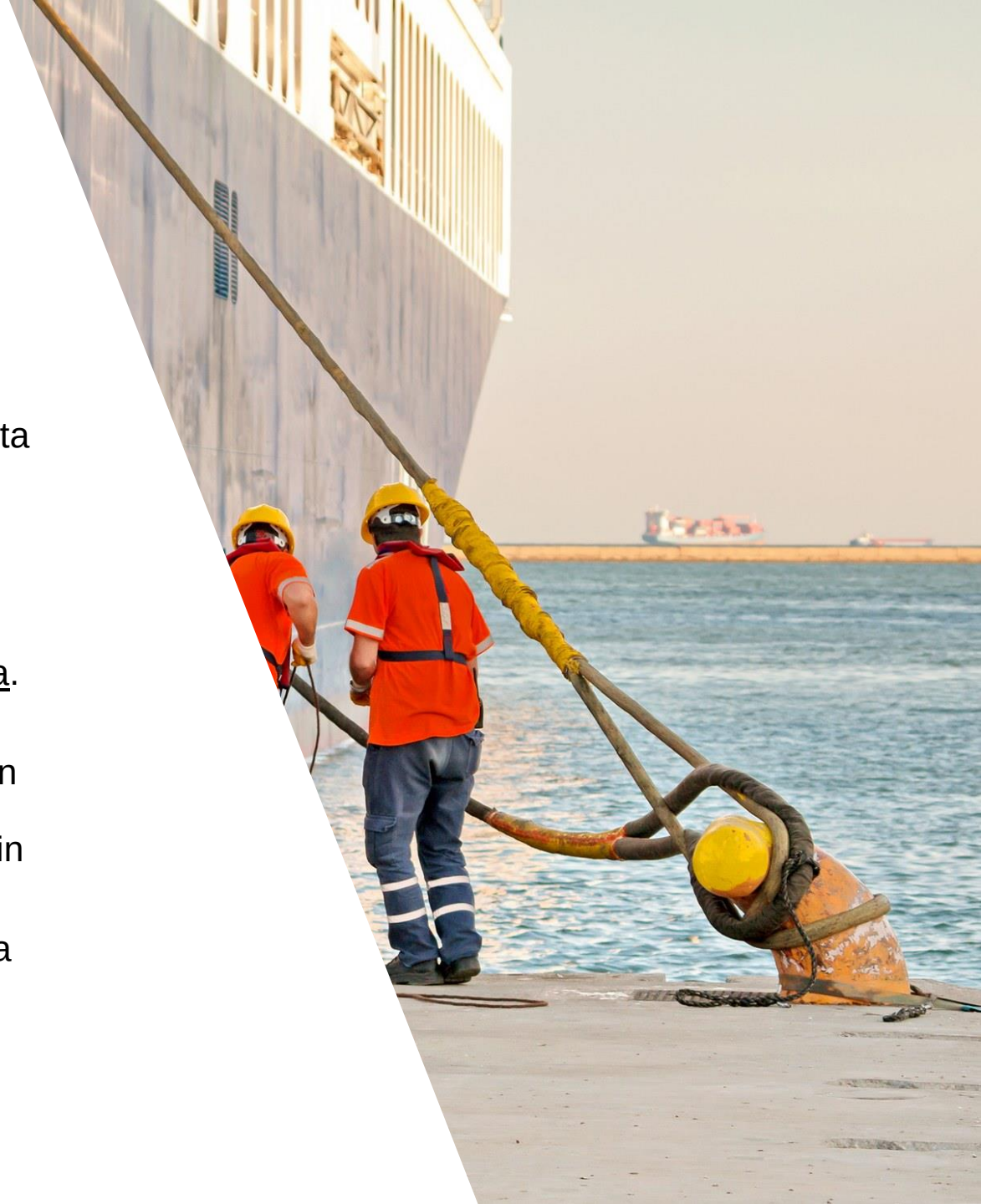
Tutkintojen vastaanotto-oikeuden lisääminen ”vastaavalle alukselle” (51 §)

- Suomen Varustamot ry ja Rederi Ab Nathalie esittävät lausunnoissaan muutostoiveen, jonka myötä lakiehdotuksen 51 §:n 2 momenttiin lisättäisiin maininta ”tai vastaavalle alukselle”.
- Ministeriön näkemyksen mukaan esitetyt huomiot eivät aiheuta tässä vaiheessa muutostarpeita lakiehdotukseen.
  - Esitysluonnokseen jo sisältyvä mahdollisuus lisätä tutkintojen vastaanotto-oikeus lakiehdotuksen 51 §:n 2 momentin mukaisesti on riittävä.
  - Simulaattorimallien kehittyessä tilannetta voidaan uudelleen.
- Ministeriö kuitenkin esittää, että 51 §:n 2 momenttiin lisättäisiin teknisenä korjauksena kohtanumerointi.

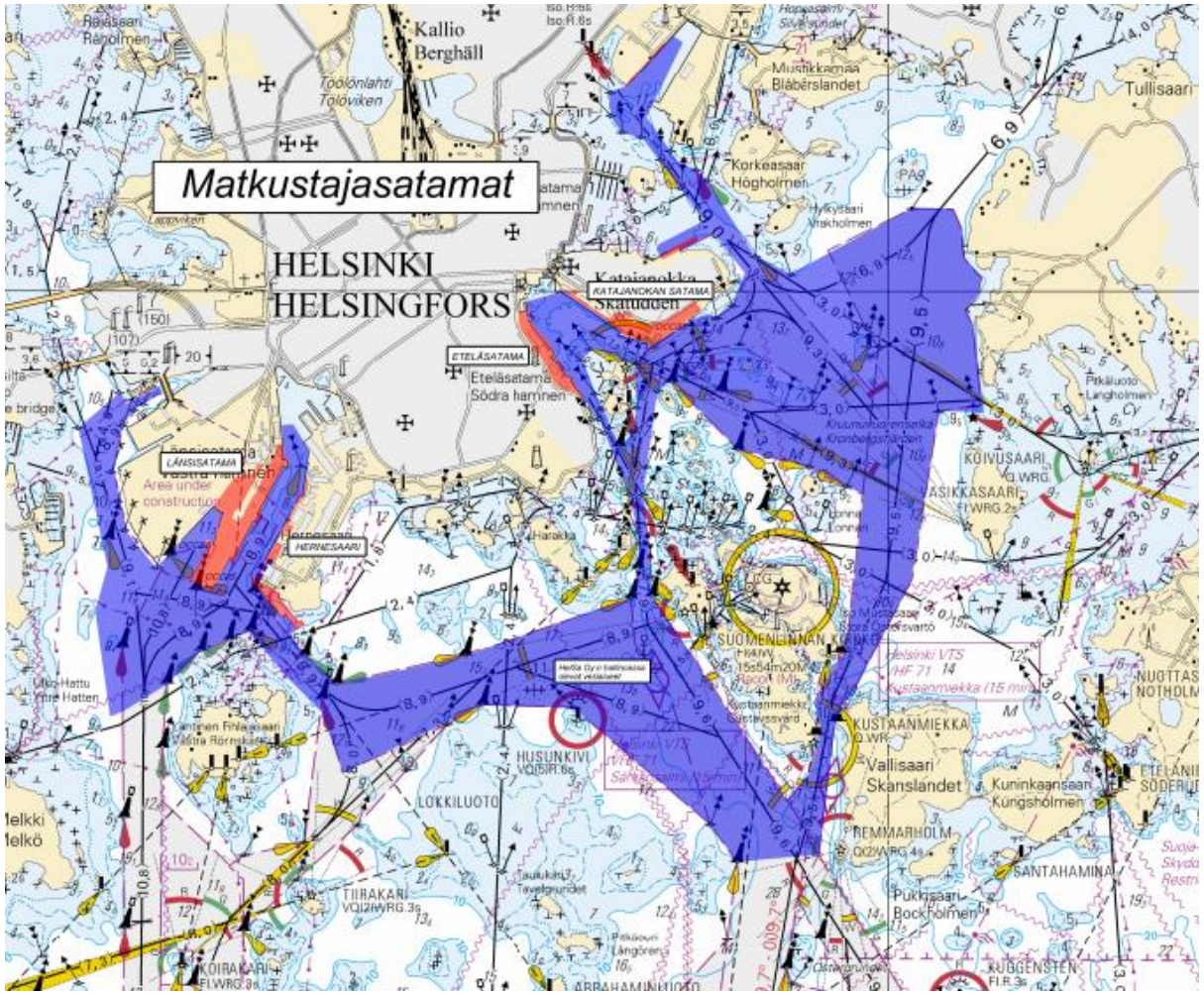

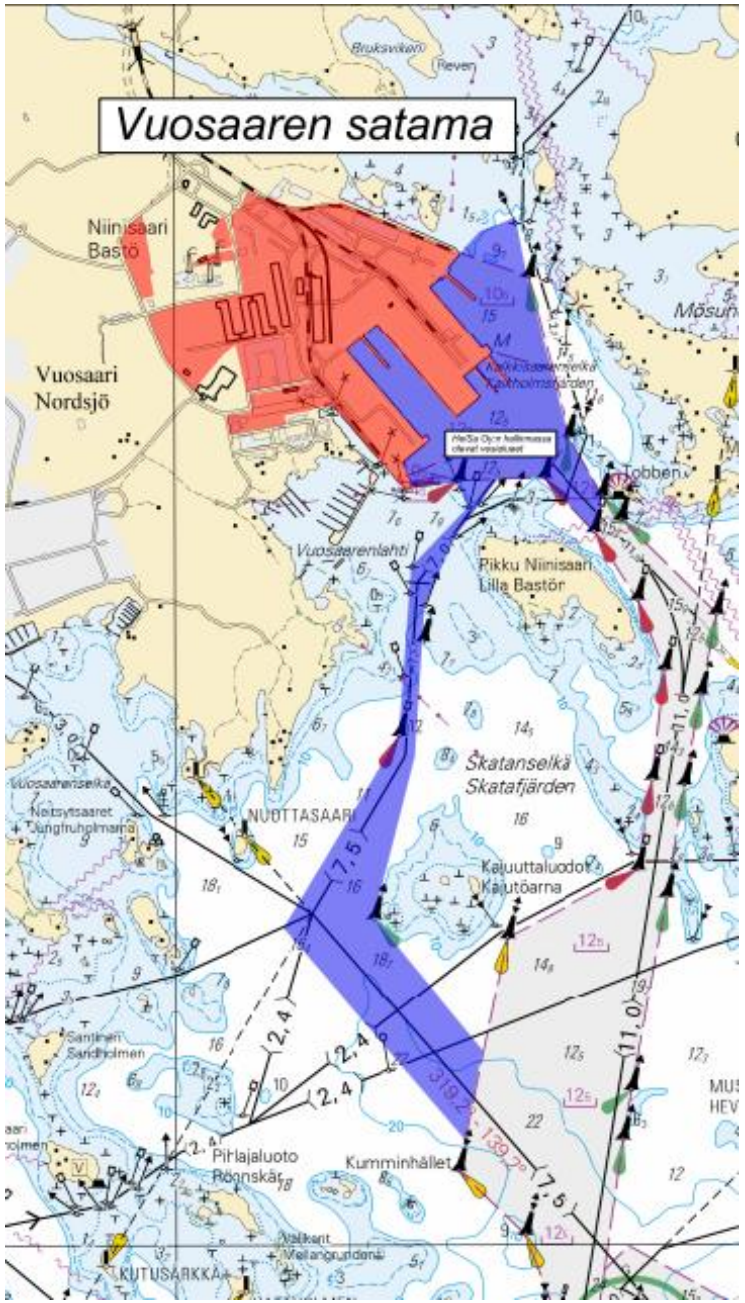
”Satamaluotsaus” (6 §)

- HaminaKotka Satama Oy, Suomen Satamaliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry ja Outokumpu Oyj esittävät huomioitaan ns. satamaluotsaukseen liittyen.
- Suomen Satamaliitto ry katsoo mm, että muutokselle ei ole tarvetta ja että prosessi loukkaisi satamayhtiöiden/kuntien oikeutta disponoida hallinnoimansa vesialueen operoinnista.
- Ministeriön näkemyksen mukaan esitetyt huomiot eivät aiheuta muutostarpeita lakiehdotukseen.
  - Nykyinen laki mahdollistaa satamaluotsauksen satama-alueella.
  - Satama-alueen käsitettä on tulkittu eri tavoin: Joissakin tilanteissa sen on tulkittu mahdollistavan alusten siirron pitkiäkin matkoja satamien eri osien välillä muun alusliikenteen (ml. huviveneet, matkustaja-autolautat) seassa vilkkaita ja kapeitakin väyliä risteten ja mukaillen.
  - Esityksen mukaan satamien tulisi jatkossa yhdessä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa määrittää se alue, jolla nykyistä toimintaa voitaisiin jatkaa. Kyse olisi navigointiturvallisuuden ja luotsausosaamisen tarpeen arvioinnista.

Esimerkki: Helsingin Satama Oy:n vesialueet

Maantielauttojen luotsinkäyttövelvollisuus

- Suomen Lauttaliikenne Oy tuo lausunnossaan esiin näkemyksenään, että luotsauslakiin esitetyt muutokset vaarantaisivat muun muassa hätä- ja sairaskuljetukset sisällyttämällä yli 50 metriä pitkille aluksille luotsinkäyttövelvollisuuden ja samalla 48 tunnin ennakkotilausvelvollisuuden luotseille.
- Ministeriön näkemyksen mukaan esitetty huomio ei aiheuta muutostarvetta lakiehdotukseen.
  - Vasteajat ja hätäkuljetukset on huomioitu valmistelussa.
    - Poikkeusmahdollisuudet: 7 §:n 2 mom. 3 kohta (pelastustoimet); 7 §:n 2 mom. 13 kohta (muu, 1–12 kohdassa tarkoitettua toimintaa vastaavaa toiminta).
  - Turvallisuus huomioitava esim. telakointiajoissa

- LVM:n vastineessa huomioitu lisäksi mm. tekniset muutostarpeet ehdotetun luotsauslain 18, 39, 43, 53, 54, 66, 68 ja 71 §:iin.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

Pyry Takala
pyry.takala@gov.fi, 0295 342 384

Katja Peltola
katja.peltola@gov.fi, 0295 342 031

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ